

Către:

Guvernul României

În atenția domnului Ilie-Gavril Bolojan, Prim-ministrul României

Stimate domnule Prim-ministru,

Cu permisiunea dumneavoastră, vă supunem analizei următoarele:

**I. CONTINUARTEA FINANȚĂRII PROGRAMULUI NAȚIONAL DE INVESTIȚII
„ANGHEL SALIGNY”**

Măsura decontării investițiilor din Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” și Programul Național de Dezvoltare Locală, în funcție de procentul de decontare valoric, nu corespunde realității, din următoarele considerente:

1. Neconcordanță între stadiul fizic și cel financiar - risc de blocaj contractual

Proiectele cu execuție fizică reală mare, mult peste 50%, nu pot atinge pragurile financiare propuse de 40% și 80% din cauza procesului de decontare (plăți întârziate, întâzieri în fazele determinante intermediare, lucrări în curs nefacturate). Unii constructori preferă să lucreze pe banii proprii, din cauza lipsei personalului care să întocmească documentația de decontare sau a volumului mare de lucrări contractate și să ceară decontările mai rar, după atingerea unui stadiu mai avansat al execuției lucrărilor.

Risc concret: Neacceptarea decontării lucrărilor executate generează blocaje în relația cu antreprenorul general, care poate solicita rezilierea contractului cu pretenții financiare pentru daune și penalități. Majoritatea unităților administrativ-teritoriale nu dispun de fonduri pentru acoperirea acestor costuri.

2. Neeligibilitatea cheltuielilor de conservare și refacere ulterioară

În cazul drumurilor, un procent de execuție de 60-70% înseamnă, de regulă, că mai sunt de făcut lucrări la hidraulica drumului, turnarea stratului de uzură și marcajele rutiere. Oprirea lucrărilor la 40% echivalează cu un dezastru, deoarece ploile de toamnă, în absența betonării șanțurilor, pot conduce la infiltrarea apei în fundația drumului, afectând ulterior calea de rulare. Procesul de îngheț-dezghet va produce daune importante, iar suspendarea proiectelor echivalează cu pierderea integrală a investițiilor făcute până atunci. Va fi afectată circulația și pentru situațiile de urgență, în unele cazuri drumurile începute a se reabilita sunt nepracticabile. În cazul lucrărilor la rețele de apă și canalizare sistate la 30-40%, conductele deja montate trebuie conservate (spălare, vidanajare, protecție termică), însă aceste cheltuieli nu sunt eligibile

și nu dispun de sursă de finanțare dedicată. Aici sunt săpături făcute, de multe ori în carosabil sau pe trotuare, lucrări care ar trebui refăcute și care ar presupune costuri care nu sunt de neglijat. Dacă rămân la stadiu de drum spart sau acoperit cu pământ, pun în pericol circulația și creează disconfort cetățenilor, lăsând la o parte efectul pe care-l creează imaginea unui șantier abandonat.

Costurile suplimentare generate de întreruperea și reluarea lucrărilor după câteva luni sau un an pot depăși semnificativ efortul financiar necesar finalizării proiectelor în acest an.

3. Contracte de executie si finantare deja semnate - risc de litigii

Contractele de lucrări sunt semnate în baza contractelor de finanțare încheiate cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Autoritățile locale au obligații asumate potrivit legislației privind achizițiile publice și a celei care reglementează finanțelor publice, iar orice nerespectare unilaterală a contractelor atrage riscul de inițiere a unor litigii prin care autoritățile publice locale să fie obligate să plătească daune-interese.

4. UAT-urile mici nu pot acoperi cheltuielile angajate din bugetul propriu

Multe dintre UAT-uri au venituri proprii sub 3 milioane lei/an. Costul mediu al unui proiect finanțat prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” este între 8 și 15 milioane lei. O primărie cu un buget propriu de 2,5 milioane lei și un proiect angajat de 10 milioane lei nu dispune nici de capacitate de finanțare, nici de acces la împrumuturi (conform limitelor prevăzute de art. 63 din Legea 273/2006).

5. Impactul în lanț asupra IMM-urilor și a forței de muncă locale

Peste 70% din activitatea firmelor de construcții depind de contractele publice locale. Sistarea proiectelor va genera blocaje de cash-flow, disponibilizări de personal și insolvențe. Impactul social și economic este imediat și profund.

6. Blocarea investițiilor din Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” poate duce la blocarea finalizării investițiilor din fonduri europene

Multe rețele de canalizare sau alimentare cu apă finanțate prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” sunt indispensabile pentru funcționarea unor stații de tratare sau epurare finanțate prin POIM/PDD sau PNRR. Dacă lucrările nu se finalizează, investițiile europene devin nefuncționale și neeligibile, generând pierderea fondurilor contractate și riscul dezangajării sau plata unor corecții financiare semnificative, deoarece rețelele finanțate european nu corespund condițiilor contractuale. Pierderile pot fi mai mari decât efortul financiar pentru continuarea investiției.

7. Riscul de dezechilibru teritorial - afectare disproporționată a județelor mai puțin dezvoltate

Reducerea proiectelor pe criterii financiare absolute (ex. procent executie) avantajează UAT-urile mari cu capacitate de prefinanțare. UAT-urile mici din județe, sunt penalizate fără vină. Proiectele derulate prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” vizează adesea

localități fără acces la utilități minime - abandonarea acestora adâncește decalajele și compromite strategiile naționale de coeziune și combatere a excluziunii.

8. Semnarea contractelor de finanțare pentru proiectele care au dosarele complete

Acestea nu vor genera plăți în perioada imediat următoare, iar prin contractul de finanțare se poate impune un grafic de eşalonare a plăților de următorii 2 ani (2026-2027), corelat cu posibilitățile financiare ale statului, astfel încât să nu existe un vârf de sarcină financiară care să pună în pericol bugetul local.

În concluzie, considerăm că sistarea finanțării acestor investiții v-a conduce la adâncirea deficitului bugetar prin neplata TVA de către firmele respective, faliment, personal disponibilizat etc.

Solicităm:

- 1. Retragera și anularea adresei nr. 160346/18.07.2025, transmisă de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației către autoritățile publice locale, întrucât nu are temei legal;**
- 2. Anularea prioritizării plăților pentru Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, stabilit prin Hotărârea Guvernului nr 42/2025;**
- 3. Identificarea unor soluții pentru continuarea finanțării investițiilor conform prevederilor legale.**

II. FINANȚAREA ACTIVITĂȚII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Asigurarea finanțării corespunzătoare a activităților de asistență socială, în special cele destinate persoanelor cu dizabilități și protecției copilului, reprezintă o prioritate și o preocupare constantă a consiliilor județene, în contextul unei subfinanțări cronice, cauzată de următoarele aspecte:

- Conform prevederilor legale, de la bugetul de stat se asigură 90% din suma necesară, calculată în funcție de numărul persoanelor asistate și standardele de cost aprobate prin HG nr. 426/2020, diferența de 10% fiind asigurată din bugetul județului;
- Standardele de cost nu au fost actualizate din 2022, în ciuda majorării salariilor cu 20% prin OG nr. 19/2024, fără asigurarea sursei de finanțare pentru județe. În consecință, alocările bugetare pentru anul 2025 au fost repartizate în baza Legii nr. 9/2025 privind aprobarea bugetului de stat, fără a se asigura sursa de finanțare necesară acoperirii majorărilor salariale și a creșterii prețurilor;
- Cheltuielile de funcționare ale DGASPC-urilor, inclusiv cele de capital și de inventar, **sunt suportate integral de bugetele județene;**
- **În realitate (raportat la execuția aferentă anului 2024), județele alocă pentru asistența socială între 30-45% din totalul cheltuielilor necesare funcționării**

acestor instituții, din surse proprii, față de 10% cât este prevăzut în lege, în detrimentul realizării investițiilor necesare pentru comunitățile locale;

- Alocările bugetare **aferele anului 2025 asigură funcționarea sistemului doar până în lunile august-septembrie**, ceea ce poate genera disfuncționalități grave, inclusiv imposibilitatea plății salariilor și a hranei beneficiarilor.

Solicitări U.N.C.J.R.:

a) Elaborarea și aprobare urgentă a unui proiect de hotărâre de Guvern privind modificarea HG nr. 426/2020, respectiv actualizarea standardelor de cost pentru asistența socială;

b) Asigurarea sumelor pentru asistența socială, de la bugetul de stat la rectificarea bugetului pe anul 2025, în conformitate cu noile standarde de cost ce urmează a fi aprobate, potrivit solicitării de la pct. a), pentru finanțarea corespunzătoare a acestei importante activități, respectiv suplimentarea sumelor din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor cu 1.043.684,0 mii lei, conform anexei cu necesarul pe județe.

III. SURSELE DE FINANȚARE ALE JUDEȚELOR

Conform prevederilor Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, sursele de finanțare pentru județe sunt foarte limitate, respectiv: cota de 15% din impozitul pe venit, sumele defalcate de la bugetul de stat pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor, sumele defalcate de la bugetul de stat pentru echilibrarea județelor și pentru drumuri județene. Având în vedere responsabilitățile pe care județele le au în diferite domenii, printre care amintim: asistența socială, protecția copilului, investiții în infrastructură etc., iar resursele financiare pentru administrația publică județeană au fost insuficiente, ținând cont că județele nu au venituri din taxe și impozite pe proprietate, impozitul pe venit fiind singura sursă de finanțare, iar resursele financiare de care dispun autoritățile administrației publice județene/ locale trebuie să fie corelate cu competența și atribuțiile prevăzute de lege, propunem următoarele modificări:

a) Creșterea cotei pentru județe de la 15% la 25%, ținând cont de propunerile de creștere a impozitelor și taxelor, ceea ce va determina creșterea veniturilor proprii ale uat-urilor;

b) Referitor la suma de 2% din impozitul pe venit colectat la nivel național, acesta se repartizează numai la uat-urile care au teatre, opere și filarmonici, aceste categorii de instituții de cultură sunt numai în subordinea județelor și municipiilor mai mari „deci se ia de la toți și se dă numai la cei care au asemenea instituții”.

Impact: Din totalul de 41 consilii județene, au beneficiat de aceste sume numai 17, iar 24 de județe nu primesc nicio sumă, deși au în finanțare multe instituții de cultură:

- Muzeele, centrele culturale, ansamblurile folclorice sunt excluse din finanțare.
- Alocările sunt arbitrare, făcute prin cereri punctuale fără criterii clare.

Propuneri:

- **Extinderea finanțării pentru toate instituțiile de cultură județene.**
- **Introducerea de criterii obiective de alocare.**
- **Cofinanțare locală de 50% pentru eficiență și responsabilizare.**

c) Echilibrarea bugetele județelor, în completarea veniturilor din cota din impozitul pe venit, să se aloce sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor, astfel încât valoarea însumată a acestor venituri **să fie de 550 lei/locuitor/an**, (față de 385 lei/locuitor/an cum este în Legea nr. 9/2025, privind bugetul de stat pe anul 2025).

d) Fundamentarea prin legea de rectificare a bugetului de stat pe anul 2025, a sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale/județene, calculată în funcție de numărul populației de la INS (servicii de evidență a persoanei/domiciliu) **și nu în funcție de recensământul din anul 2021, așa cum s-a procedat la fundamentarea sumelor prin Legea bugetului de stat nr. 9/2025.**

Menționăm faptul că, numărul populației potrivit INS, la 31 decembrie 2024, pe total județe (fără municipiul București) este de 19.690.298 persoane, comparativ cu recensământul din 2021, care indică o populație de 17.336.854 persoane, respectiv cu peste 2,35 milioane persoane mai puține decât cifra comunicată de INS la 31 decembrie 2024.

Având în vedere aceste aspecte, au fost reduse sumele de echilibrare pentru bugetele locale, alocate prin Legea nr. 9/2025.

Considerăm că bugetele locale trebuie să fie fundamentate în funcție de populația care beneficiază efectiv de servicii publice (educație, sănătate, salubritate, transport, asistență socială), respectiv de populația comunicată de INS, altfel, se creează dezechilibre și inechități între UAT-uri, în detrimentul calității serviciilor publice oferite.

e) Acte normative prin care s-au transmis competențe de finanțare către județe, fără asigurarea sursei de finanțare, așa cum prevede art. 6 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale:

- **OUG nr. 19/2024** privind unele măsuri referitoare la salarizarea personalului din sănătate, asistență socială și alte sectoare de activitate bugetară, prin care a crescut salariul pentru personalul care lucrează în asistența socială cu 20%, fără asigurarea surselor de finanțare prin neactualizarea standardelor de cost;

- **Legea nr. 446/2006** privind pregătirea populației pentru apărare, potrivit căreia consiliile județene au obligația de a finanța cheltuielile cu bunuri și servicii, reparații, cheltuieli de capital etc., pentru centrele militare județene;
- **Legea nr. 307/2006** privind apărarea împotriva incendiilor, potrivit căreia consiliile județene finanțează Inspectoratele județene pentru situații de urgență;
- **Ordonanța Guvernului nr. 84/2001** privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor, potrivit căreia consiliile județene asigură din surse proprii finanțarea integrală a Serviciului județean de evidență a persoanei;
- **Legea tinerilor nr. 350/2006** care obligă consiliile județene să aloce fonduri pentru ONG-uri de tineret; Menționăm faptul că ONG-urile devin beneficiari „de drept” fără mecanisme clare de control sau prioritizare locală, sens în care se impune modificarea art. 28 din acest act normativ, respectiv fondul de tineret să fie opțional, nu obligatoriu.
- **Legea nr. 368/2023** pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân, potrivit căreia consiliile județene și consiliile locale, au obligația de a amenaja din fonduri proprii în funcție de necesități, în condițiile prevăzute de lege, adăposturile publice pentru câinii fără stăpân;
- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 175/2020** pentru completarea unor acte normative cu incidență în protecția animalelor, precum și pentru stabilirea unor măsuri organizatorice, potrivit căreia consiliile județene au obligația de a asigura cu caracter continuu și permanent servicii publice de adăpostire a animalelor ce fac obiect al ordinului de plasare în adăpost, sursa de finanțare fiind din bugetul propriu al județelor;
- **Ordonanța Guvernului nr. 24/2016** privind organizarea și desfășurarea activității de neutralizare a deșeurilor de origine animală, potrivit căreia consiliile județene, organizează și sunt responsabile pentru desfășurarea activității de neutralizare a animalelor moarte provenite din gospodăriile crescătorilor individuali de animale;
- **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2020** pentru modificarea unor acte normative, precum și reglementarea unor măsuri în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități, potrivit căreia consiliile județene sunt obligate ca centrele rezidențiale să nu aibă o capacitate mai mare de 50 de locuri; Realizarea acestor măsuri înseamnă cheltuieli suplimentare în bugetele județelor, iar standardele de cost au fost fundamentate fără să se țină cont de creșterea acestor cheltuieli.

f) Acte normative prin care statul este obligat să asigure sursele de finanțare pentru autoritățile locale, dar nu se respectă prevederile legale

➤ **Redevența de pe terenurile gestionate de Agenția Domeniilor Statului, care de 6 ani nu se încasează de autoritățile locale, întrucât această instituție nu respectă prevederile Codului administrativ**

- Conform dispozițiilor art. 307 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare, redevența obținută prin concesionare, din activități de exploatare a resurselor la suprafață ale statului și a apelor minerale naturale carbogazoase sau necarbogazoase, se constituie venit la bugetul unității administrativ-teritoriale concedente, după cum urmează: 40% la bugetul local al județului pe teritoriul căruia există activitatea de exploatare; 40% la bugetul local al comunei, al orașului sau al municipiului, după caz, pe teritoriul căreia/căruia există activitate de exploatare; 20% la bugetul de stat.
- Analizând modul cum se respectă aceste prevederi de către instituțiile implicate, se constată că Agenția Domeniului Statului nu s-a conformat, considerând că Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăților ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, cu modificările și completările ulterioare, are caracter special și nu a fost avută în vedere la reglementarea în Codul administrativ a normelor legale privind concesionarea bunurilor proprietate publică și atribuirea directă a acestora.
- Cu toate intervențiile UNCJR, până în prezent această problemă nu a fost analizată, nu au fost completate/modificate actele normative pentru clarificare, iar autoritățile locale nu beneficiază de veniturile din aceste surse de aproximativ 6 ani.

Propuneri UNCJR:

Pentru rezolvarea acestei situații, propunem amendarea art. 307 din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, în sensul ca agenții economici să plătească redevența/arenda ca și până acum, la bugetul de stat, iar direcțiile generale ale finanțelor publice, să vireze lunar la unitățile administrativ - teritoriale, suma din cota prevăzută de lege, **asemănător virării cotei din impozitul pe venit, simplificând mult procedura de raportare și colectare a sumelor, a declarațiilor depuse de concesionari.**

➤ **Ordonanța Guvernului nr. 84/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor**, consiliile județene asigură din surse proprii finanțarea integrală a Serviciului județean de evidență a persoanei, întrucât deși legea prevede ca sumele necesare pentru finanțarea acestei activități se asigură de la bugetul de stat, din anul 2022, nu au mai fost asigurate aceste sume prin anexa la legile anuale de aprobare a bugetului de stat.

Cu deosebita considerație,

Alfred Simonis
Președinte UNCJR